

I

(Akty ustawodawcze)

DECYZJE

DECYZJA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY NR 1093/2012/UE

z dnia 21 listopada 2012 r.

w sprawie Europejskiego Roku Obywateli (2013)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 21 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Unia jest zbudowana na niepodzielnych, powszechnych wartościach godności osoby ludzkiej, wolności, równości i solidarności oraz opiera się na zasadach demokracji i praworządności. Wartości te mają podstawowe znaczenie dla państw członkowskich w społeczeństwach opartych na pluralizmie, niedyskryminacji, tolerancji, sprawiedliwości, solidarności oraz na równości kobiet i mężczyzn. Każdemu obywatelowi przysługują prawa przewidziane w Traktacie o Unii Europejskiej (TUE), Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, z których powinien korzystać.
- (2) W 1993 r. w traktacie z Maastricht wprowadzono koncepcję „obywatelstwa Unii”. W traktacie z Amsterdamu z 1999 r. i w Traktacie z Lizbony z 2009 r. dodatkowo umocniono prawa związane z obywatelstwem Unii. W 2013 r. obchodzona będzie dwudziesta rocznica ustanowienia obywatelstwa Unii. Zgodnie z art. 1 pkt 12 i z art. 2 pkt 34 Traktatu z Lizbony (obecnie art. 9 TUE i art. 20 TFUE) każda osoba posiadająca obywatelstwo państwa członkowskiego jest obywatelem Unii, obywatelstwo Unii ma charakter dodatkowy w stosunku do

obywatelstwa krajowego poszczególnych państw członkowskich i nie zastępuje go, a obywatele Unii korzystają z praw i podlegają obowiązkom przewidzianym w traktatach. W art. 2 pkt 35 Traktatu z Lizbony (obecny art. 21 TFUE) zapisano prawo obywateli Unii do swobodnego przemieszczania się i pobytu.

- (3) W programie sztokholmskim – „Otwarta i bezpieczna Europa dla dobra i ochrony obywateli” ⁽³⁾ – stawia się obywateli w centrum polityki europejskiej w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości. Program sztokholmski koncentruje swoje działania na „budowaniu Europy obywateli”, w tym poprzez wspieranie praw obywateli, w szczególności prawa do swobodnego przemieszczania się i praw umożliwiających obywatelom Unii czynny udział w życiu demokratycznym Unii.
- (4) W swojej rezolucji z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie sytuacji praw podstawowych w Unii Europejskiej (2009) – kwestie instytucjonalne po wejściu w życie Traktatu z Lizbony ⁽⁴⁾ Parlament Europejski wezwał Komisję do uczynienia roku 2013 Europejskim Rokiem Obywateli, aby rozpocząć debatę nad obywatelstwem europejskim, w tym nad jego treścią i zakresem oraz związaną z nim terminologią, i aby informować obywateli Unii o przysługujących im prawach, w szczególności o nowych prawach wynikających z wejścia w życie Traktatu z Lizbony, oraz o dostępnych środkach służących wykonywaniu tych praw.
- (5) Rok 2013 należy ogłosić Europejskim Rokiem Obywateli. Europejski Rok Obywateli stanowiłby dobrą okazję do zwiększenia świadomości ogółu społeczeństwa w zakresie praw i obowiązków związanych z obywatelstwem Unii. Europejski Rok Obywateli powinien także służyć uświadomieniu obywatelom, że prawa wynikające z obywatelstwa Unii przysługują im, gdy korzystają z prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania w innym państwie członkowskim, na przykład jako studenci, pracownicy, osoby poszukujące pracy,

⁽¹⁾ Dz.U. C 181 z 21.6.2012, s. 137.

⁽²⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 23 października 2012 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) i decyzja Rady z dnia 13 listopada 2012 r.

⁽³⁾ Dz.U. C 115 z 4.5.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 169 E z 15.6.2012, s. 49.

wolontariusze, konsumenci, przedsiębiorcy, młodzi ludzie czy emeryci. W tym kontekście zwiększanie świadomości należy dostosować pod względem geograficznym, demograficznym i społecznym, skupiając się również na usuwaniu pozostałych przeszkód w wykonywaniu praw wynikających z obywatelstwa Unii. Przesłaniem kampanii powinno być to, że sami obywatele Unii mają także do odegrania zasadniczą rolę w umacnianiu tych praw poprzez udział w społeczeństwie obywatelskim i w życiu demokratycznym.

- (6) Aby umożliwić obywatelom Unii podejmowanie świadomych decyzji o tym, czy skorzystać z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się, nie wystarczy samo uświadomienie im tego prawa. Istotne jest, aby obywatele Unii byli również odpowiednio poinformowani o innych prawach przysługujących im na mocy prawa Unii w sytuacjach transgranicznych. Informacje te umożliwiłyby im też pełne korzystanie z tych innych praw, jeśli zdecydują się skorzystać z prawa do swobodnego przemieszczania się.
- (7) Od czasu wprowadzenia go w traktacie rzymskim w 1958 r. jako jednej z czterech podstawowych swobód, prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu sprawdziło się jako jeden z filarów rynku wewnętrznego z korzyścią dla gospodarki państw członkowskich i poszczególnych obywateli Unii.
- (8) Prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich jest wysoko cenione przez obywateli Unii jako główne prawo indywidualne związane z obywatelstwem Unii. Jako takie, wskazuje ono na lepsze zrozumienie wartości integracji europejskiej i wspiera uczestnictwo obywateli w kształtowaniu Unii.
- (9) Pomimo faktu, że prawo do swobodnego przemieszczania się i pobytu jest silnie umocowane w pierwotnym prawie Unii i w znacznym stopniu rozwinięte w prawie wtórnym, nadal istnieją rozbieżności między obowiązującymi przepisami prawa, a rzeczywistością, z jaką obywatele mają do czynienia, gdy pragną skorzystać z tych praw w praktyce. Poza niepewnością dotyczącą korzyści dotyczących mobilności, obywatele Unii żyjąc i pracując w innym państwie członkowskim, napotykają na zbyt wiele przeszkód praktycznych.
- (10) W sprawozdaniu z dnia 27 października 2010 r. na temat obywatelstwa UE za rok 2010, zatytułowanym „Usuwanie przeszkód w zakresie praw obywatelskich UE”, Komisja zajęła się głównymi przeszkodami, jakie obywatele ciągle jeszcze napotykają w życiu codziennym, kiedy pragną skorzystać z przysługujących im jako obywatelom Unii praw, w szczególności w sytuacjach o charakterze transgranicznym, i nakreśliła 25 konkretnych działań w celu usunięcia tych przeszkód. Jedną z przeszkód określoną w tym kontekście jest brak informacji. Komisja stwierdziła w swoim sprawozdaniu, że z powodu braku wiedzy o przysługujących im prawach, obywatele Unii nie korzystali z nich i ogłosiła zamiar

szerszego rozpowszechniania informacji wśród obywateli Unii na temat ich praw, w szczególności prawa do swobodnego przemieszczania się.

- (11) TUE i TFUE przyznają każdemu obywatelowi Unii prawo do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich; prawo do głosowania i kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach lokalnych w państwie członkowskim zamieszkania, na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa członkowskiego; prawo do korzystania na terytorium państwa trzeciego, w którym państwo członkowskie, którego są obywatelami, nie ma swojego przedstawicielstwa, z ochrony dyplomatycznej i konsularnej każdego z pozostałych państw członkowskich, na takich samych warunkach jak obywatele tego państwa członkowskiego; prawo do składania petycji do Parlamentu Europejskiego; prawo do składania skarg do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich oraz prawo do zwracania się do instytucji Unii; oraz inne prawa w różnych dziedzinach, takich jak swobodny przepływ towarów i usług, ochrona konsumentów i zdrowie publiczne, równość szans i równe traktowanie, dostęp do zatrudnienia i opieki socjalnej.
- (12) Traktat z Lizbony wprowadził nowe prawa, w szczególności inicjatywę obywatelską przewidzianą w art. 1 pkt 12 i w art. 2 pkt 37 (art. 11 TUE i art. 24 TFUE), która umożliwia co najmniej milionowi obywateli ze znacznej liczby państw członkowskich zwrócenie się do Komisji o przedłożenie wniosku w którejkolwiek z dziedzin wchodzących w zakres kompetencji Unii, stwarzając tym samym obywatelom dodatkową możliwość czynnego zaangażowania się w życie polityczne Unii i bezpośredni udział w dalszym kształtowaniu prawa Unii⁽¹⁾.
- (13) Począwszy od pierwszych wyborów bezpośrednich w 1979 r., Parlament Europejski pełni funkcję bezpośredniego łącznika pomiędzy obywatelami i Unią. Parlament Europejski i posłowie do niego odgrywają kluczową rolę w informowaniu o prawach i korzyściach wynikających z obywatelstwa Unii, wysuwaniu na pierwszy plan interesów obywateli Unii przy opracowywaniu polityki, a także we wspieraniu czynnego udziału obywateli Unii. Zwiększanie świadomości dotyczącej praw obywateli Unii, równości płci, udziału kobiet i mężczyzn w życiu demokratycznym Unii, w tym przysługującego im czynnego biernego prawa wyborczego w państwie członkowskim zamieszkania, oraz zakresu uprawnień Parlamentu Europejskiego w procesie ustawodawczym, ma również duże znaczenie w obliczu wyborów do Parlamentu Europejskiego w 2014 r. Wpływ takich działań na rzecz zwiększania świadomości powinien być spotęgowany poprzez ścisłą koordynację i wykorzystanie synergii z odpowiednimi działaniami realizowanymi w ramach przygotowań do tych wyborów przez instytucje Unii, w szczególności Parlament Europejski, przez europejskie partie polityczne i europejskie fundacje polityczne oraz państwa członkowskie.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 211/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie inicjatywy obywatelskiej (Dz.U. L 65 z 11.3.2011, s. 1).

- (14) Ponadto obywatele Unii, którzy rozważają skorzystanie z prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu, powinni być informowani o przysługujących im prawach do nabycia lub zachowania praw do zabezpieczenia społecznego, w tym praw dotyczących transgranicznej opieki zdrowotnej, na mocy unijnych przepisów w zakresie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Przepisy te gwarantują obywatelom zachowanie ich praw do zabezpieczenia społecznego, jeżeli zdecydują się oni przenieść w granicach Unii. Poza tym, należy również informować ich o uznawaniu ich wykształcenia i kwalifikacji zawodowych oraz o kompetencjach społecznych i obywatelskich, które stanowią część europejskich ram „Kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie”⁽¹⁾, i które mogą ich przygotować do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i umożliwić im korzystanie z praw należnych im na mocy prawa Unii.
- (15) Należy również lepiej informować obywateli Unii o prawach przysługujących im jako pasażerom podróżującym wszelkimi środkami transportu na terenie Unii i o ich prawach jako konsumentów za granicą. Jeśli obywatele Unii będą mieli pewność, że ich prawa jako konsumentów są skutecznie chronione, będą oni mogli przyczynić się do rozwoju unijnego rynku towarów i usług, który dzięki temu skuteczniej osiągnie pełnię swoich możliwości z korzyścią dla obywateli. Obywatele powinni być także lepiej poinformowani o przepisach w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów i nadzoru rynku, tak aby mieli świadomość tego, jak ich zdrowie oraz ich prawa są chronione w całej Unii, zwłaszcza w przypadku zagrożeń lub ryzyka, z którymi nie są w stanie poradzić sobie jako jednostki. Jest również istotne, aby zwiększyć ich świadomość w zakresie praw do transgranicznej opieki zdrowotnej i środków towarzyszących, takich jak e-zdrowie i telemedycyna, tak aby mogli w pełni korzystać z bezpiecznej opieki zdrowotnej o wysokiej jakości we wszystkich państwach członkowskich.
- (16) Niniejsza decyzja ma przyczynić się do osiągnięcia celów strategii Europa 2020 dzięki temu, że ułatwianie swobodnego przepływu osób i zwiększanie mobilności pracowników stanowią ważne sposoby przeciwdziałania skutkom zmian demograficznych na rynku pracy oraz zwiększania szans znalezienia pracy i poprawy konkurencyjności europejskiego przemysłu. Niniejszej decyzji przyświeca również długoterminowy cel wspierania badań naukowych i innowacji w Unii, co ma szczególne znaczenie na tle obecnej niepokojąco wysokiej stopy bezrobocia w poszczególnych państwach członkowskich.
- (17) Kampanie informacyjne, edukacyjne i zwiększające świadomość społeczną organizowane w ramach Europejskiego Roku Obywateli powinny uwzględniać również potrzeby szczególnych odbiorców i słabszych grup społecznych. Informacje te powinny być bezpłatne i dostępne we wszystkich językach urzędowych Unii.
- Należy je wyrazić prostym językiem i przekazywać we współpracy z władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi, środkami masowego przekazu, społeczeństwem obywatelskim i organizacjami pozarządowymi. Wszystkie te zainteresowane podmioty mogłyby rozważyć takie inicjatywy jak konkursy na pracę pisemną, opracowanie planów działania i przewodników, fora internetowe czy kampanie w szkołach i na uniwersytetach.
- (18) Czynna rola obywateli Unii i reprezentujących ich stowarzyszeń ma podstawowe znaczenie dla funkcjonowania Unii. W art. 10 i 11 TUE podkreślono znaczenie demokracji uczestniczącej we wszystkich jej aspektach oraz rolę, jaką odgrywają obywatele i reprezentujące ich stowarzyszenia w wyrażaniu i wymianie poglądów oraz publicznej debacie we wszystkich dziedzinach działania Unii. Instytucje Unii powinny wspierać demokratyczny udział w procesach podejmowania decyzji w drodze otwartego, przejrzystego i stałego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, aby zapewnić spójność i przejrzystość działań Unii. Czynny udział obywateli Unii powinien także być łatwiejszy dzięki dostępowi do dokumentów i informacji oraz dzięki dobrym rządóm i dobrej administracji.
- (19) Polityka edukacyjna odgrywa istotną rolę w informowaniu obywateli, w szczególności młodych ludzi, o koncepcji obywatelstwa Unii i związanych z nim prawach. Może ona również przyczynić się do wspierania wielojęzyczności, mobilności studentów, nauczycieli, osób uczestniczących w szkoleniach zawodowych oraz prowadzących te szkolenia, a także do zwiększania kompetencji społecznych i obywatelskich zgodnie z europejskimi ramami „Kompetencji kluczowych w uczeniu się przez całe życie”, które mogą ich przygotować do pełnego uczestnictwa w życiu obywatelskim i umożliwić pełne korzystanie z praw przysługujących im na mocy prawa Unii. Należy umożliwić wdrożenie specjalnych działań w celu zwiększania świadomości w zakresie możliwości związanych z wolontariatem, studiami za granicą, udziałem w praktykach w innym państwie członkowskim czy z udziałem w unijnych programach wymiany edukacyjnej.
- (20) W Europejskim Roku Obywateli ukaże się sprawozdanie Komisji na temat obywatelstwa UE za rok 2013 przedstawiające szczegółowe informacje w sprawie postępów poczynionych od czasu sprawozdania Komisji za rok 2010 i zawierające propozycje dalszych działań służących usunięciu pozostałych przeszkód w korzystaniu przez obywateli Unii z przysługujących im praw. Na podstawie tego sprawozdania Rada będzie mogła przyjąć przepisy na rzecz umocnienia lub uzupełnienia praw związanych z obywatelstwem Unii.
- (21) Obywatele Unii powinni być również poinformowani o wielojęzycznym portalu internetowym „Twoja Europa”, na którym można uzyskać wszelkie informacje na temat praw obywateli i przedsiębiorców w Unii.

⁽¹⁾ Zalecenie 2006/962/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kluczowych kompetencji w procesie uczenia się przez całe życie (Dz.U. L 394 z 30.12.2006, s. 10).

- (22) Ośrodki informacyjne „Europe Direct”, stanowiące lokalny łącznik pomiędzy Unią i jej obywatelami, powinny ściśle współpracować z Parlamentem Europejskim przy kampaniach podnoszących świadomość społeczną, ułatwiając lokalną i regionalną debatę na temat Unii, przekazując i rozpowszechniając w społeczeństwie materiały informacyjne oraz umożliwiając przekazanie unijnym instytucjom informacji zwrotnych.
- (23) Wszystkie inicjatywy podjęte dla celów oraz w kontekście Europejskiego Roku Obywateli powinny przyczynić się do zwiększenia wzajemnego zrozumienia między obywatelami Unii, instytucjami unijnymi i państwami członkowskimi. Wymaga to zwiększenia świadomości w zakresie praw obywatelskich wśród pracowników organów publicznych, zarówno na szczeblu Unii, jak i na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym.
- (24) Od czasu jej utworzenia w 1949 r., Rada Europy odgrywa główną rolę w dziedzinie edukacji i kultury poprzez wspieranie i tworzenie europejskich sieci kulturalnych, dialog międzykulturowy oraz promowanie różnorodności językowej. W związku z Europejskim Rokiem Obywateli Unia powinna zatem rozwijać synergię z działaniami Rady Europy w tym zakresie.
- (25) Główna odpowiedzialność za podnoszenie świadomości obywateli w odniesieniu do ich praw jako obywateli Unii spoczywa na państwach członkowskich. Obejmuje to informowanie o Unii i ukierunkowane sprawozdania z działalności wszystkich instytucji Unii. Działania na szczeblu unijnym uzupełniają działania podejmowane na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym, na co zwrócono uwagę w deklaracji politycznej „Partnerski proces komunikowania na temat Europy”, podpisanej w dniu 22 października 2008 r. przez Parlament Europejski, Radę i Komisję⁽¹⁾. Instytucje unijne i państwa członkowskie powinny ściślej współpracować ze środkami masowego przekazu i dążyć do udzielania im wysokiej jakości informacji o Unii.
- (26) Aby zoptymalizować skuteczność i wydajność działań planowanych podczas Europejskiego Roku Obywateli, w roku 2012 należy przeprowadzić szereg działań przygotowawczych zgodnie z art. 49 ust. 6 rozporządzenia Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie rozporządzenia finansowego mającego zastosowanie do budżetu ogólnego Wspólnot Europejskich⁽²⁾ (rozporządzenie finansowe).
- (27) Powinny również zostać podjęte właściwe środki zapobiegające nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz kroki niezbędne do odzyskania utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych środków zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich⁽³⁾ i rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowym i innym nieprawidłowościami⁽⁴⁾ oraz rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1073/1999 z dnia 25 maja 1999 r. dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF)⁽⁵⁾.
- (28) Finansowanie przez Unię działań innych niż działania finansowane z budżetu Europejskiego Roku Obywateli może odbywać się w ramach istniejących unijnych programów lub funduszy strukturalnych, w szczególności w ramach programów „Europa dla obywateli” na lata 2007–2013 oraz programu szczegółowego „Prawa podstawowe i obywatelstwo” na lata 2007–2013 objętych programem ogólnym „Prawa podstawowe i sprawiedliwość”, programu „Uczenie się przez całe życie”, w tym programu Erasmus, inicjatywy „Mobilna młodzież” oraz programu „MEDIA”.
- (29) Powodzenie przyszłych europejskich lat wymaga przygotowania dokładnej oceny działań podjętych w ramach Europejskiego Roku Obywateli. Sprawozdanie takie powinno obejmować koncepcje i najlepsze praktyki dla przyszłych działań, dotyczące najskuteczniejszego sposobu dotarcia do obywateli i zapewnienia ich zaangażowania, opierające się w miarę możliwości na porównywalnych danych ilościowych uzyskanych w ramach Europejskiego Roku Obywateli.
- (30) Ponieważ cele Europejskiego Roku Obywateli – a mianowicie zwiększanie świadomości i wiedzy obywateli Unii w zakresie praw i obowiązków związanych z obywatelstwem Unii w celu umożliwienia obywatelom pełnego korzystania z przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich, a także, w tym kontekście, zachęcanie obywateli Unii do korzystania z innych praw związanych z obywatelstwem Unii – nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie ze względu na konieczność wielostronnego partnerstwa, ponadnarodowej wymiany informacji oraz podnoszenia świadomości i upowszechniania dobrych praktyk w całej Unii, natomiast – ze względu na skalę Europejskiego Roku Obywateli – możliwe jest lepsze ich osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości ustanowioną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza decyzja nie wykracza poza to, co jest niezbędne do osiągnięcia tych celów,

⁽¹⁾ Dz.U. C 13 z 20.1.2009, s. 3.

⁽²⁾ Dz.U. L 248 z 16.9.2002, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 136 z 31.5.1999, s. 1.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Przedmiot

Rok 2013 ogłasza się „Europejskim Rokiem Obywateli”.

Artykuł 2

Cele

1. Ogólnym celem Europejskiego Roku Obywateli jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat praw i obowiązków wynikających z obywatelstwa Unii, tak aby obywatele mogli w pełni korzystać ze swojego prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium państw członkowskich. W tym kontekście zadaniem realizowanym podczas Europejskiego Roku Obywateli jest również wspieranie korzystania przez obywateli Unii z innych praw związanych z obywatelstwem Unii.

2. Na podstawie ust. 1 szczegółowe cele Europejskiego Roku Obywateli to:

- a) zwiększanie świadomości obywateli Unii w zakresie przysługującego im prawa do swobodnego przemieszczania się i przebywania na terytorium Unii oraz – w tym kontekście – w zakresie wszelkich innych gwarantowanych im praw, bez dyskryminacji, w tym prawa do głosowania w wyborach lokalnych i europejskich w jakimkolwiek państwie członkowskim, w którym zamieszkuje;
 - b) zwiększanie świadomości obywateli Unii, w tym młodych ludzi, na temat tego, w jaki sposób mogą oni faktycznie skorzystać z praw Unii, a także na temat polityki i programów służących wspieraniu korzystania z tych praw;
 - c) pobudzanie debaty na temat wpływu i potencjału prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu, jako nieodłącznego aspektu obywatelstwa Unii, w celu pobudzenia i zwiększenia czynnego obywatelskiego i demokratycznego udziału obywateli Unii, w szczególności w forach obywatelskich dotyczących unijnej polityki i wyborów do Parlamentu Europejskiego, zwiększając tym samym spójność społeczną, różnorodność kulturową, solidarność, równość kobiet i mężczyzn, wzajemny szacunek i poczucie wspólnej europejskiej tożsamości obywateli Unii, w oparciu o podstawowe wartości Unii zapisane w TUE, TFUE i w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej.
- a) przeprowadzanie kampanii informacyjnych, medialnych, edukacyjnych oraz kampanii na rzecz zwiększania świadomości, skierowanych do ogółu społeczeństwa i szczególnych odbiorców;
 - b) wymiana informacji i doświadczeń oraz dobrych praktyk pomiędzy organami unijnymi, krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz innymi organizacjami publicznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;
 - c) organizowanie konferencji, wysłuchań, w tym za pomocą internetu, oraz innych wydarzeń zwiększających świadomość w zakresie znaczenia prawa do swobodnego przemieszczania się i pobytu oraz korzyści z niego płynących oraz propagujących debatę na ten temat, a także informujących bardziej ogólnie o koncepcji obywatelstwa Unii i związanych z nim prawach;
 - d) wykorzystywanie istniejących wielojęzycznych narzędzi uczestnictwa w celu zachęcenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obywateli do czynnego udziału w Europejskim Roku Obywateli, w tym takich narzędzi demokracji bezpośredniej jak inicjatywa obywatelska oraz konsultacje społeczne;
 - e) umacnianie roli i zwiększanie widoczności istniejących narzędzi w zakresie informowania obywateli, w tym nowoczesnych narzędzi technologii informacyjnej i komunikacyjnej, takich jak wielojęzyczne portale internetowe ośrodków informacyjnych Europe Direct i „Twoja Europa” jako kluczowych elementów pojedynczego punktu kontaktowego systemu informacji dotyczących praw obywateli Unii;
 - f) wzmocnienie roli i zwiększanie widoczności narzędzi rozwiązywania problemów, takich jak SOLVIT, aby umożliwić obywatelom Unii powszechniejsze z nich korzystanie i obronę swoich praw zgodnie z prawem Unii;
 - g) informowanie obywateli Unii o Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego i Europejskim Rzeczniku Praw Obywatelskich, aby umożliwić im skuteczniejsze korzystanie z przysługujących im praw oraz obronę tych praw na mocy prawa Unii; oraz
 - h) promowanie sprawozdania na temat obywatelstwa UE, które ma być oparte na dogłębnej debacie i czynnym wkładzie ze strony obywateli i zainteresowanych podmiotów i które ma zidentyfikować dalsze przeszkody uniemożliwiające obywatelom Unii pełne korzystanie z praw wynikających z obywatelstwa Unii oraz wspierać odpowiednie strategie na rzecz usunięcia tych przeszkód.

Artykuł 3

Planowane inicjatywy

1. Środki, które mają zostać podjęte do realizacji celów określonych w art. 2, mogą obejmować następujące inicjatywy realizowane na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym lub lokalnym:

2. Szczegółowy opis działań, o których mowa w ust. 1, znajduje się w załączniku.

3. Komisja i państwa członkowskie mogą określić inne działania, które mogłyby przyczynić się do osiągnięcia celów Europejskiego Roku Obywateli wymienionych w art. 2 i zezwolić na używanie nazwy Europejskiego Roku Obywateli do promowania tych działań, w zakresie, w jakim przyczyniają się one do osiągnięcia tych celów.

4. W kontekście inicjatyw organizowanych w ramach Europejskiego Roku Obywateli uwzględnia się potrzebę określenia przeszkód w korzystaniu przez obywateli Unii ze swoich praw oraz konieczność wsparcia odpowiednich sposobów i strategii służących usunięciu tych przeszkód, a także promowania międzykulturowego zrozumienia dyskryminacji i jej zwalczania. Dąży się w związku z tym do synergii między tymi inicjatywami oraz istniejącymi narzędziami i programami w dziedzinie praw podstawowych, praw obywatelskich, zatrudnienia, spraw społecznych oraz edukacji i kultury.

Artykuł 4

Koordinacja i wdrożenie na szczeblu unijnym

1. Komisja ściśle współpracuje z państwami członkowskimi, Parlamentem Europejskim, Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym i Komitetem Regionów, a także z władzami lokalnymi i regionalnymi oraz z organami i stowarzyszeniami reprezentującymi interesy lokalne i regionalne.

2. Komisja zwołuje spotkania przedstawicieli organizacji europejskich lub organizacji społeczeństwa obywatelskiego, lub organów działających w dziedzinie obywatelstwa i zajmujących się obroną praw obywatelskich lub wspieraniem edukacji i kultury, oraz innych zainteresowanych podmiotów, mające na celu wspieranie Komisji w realizacji Europejskiego Roku Obywateli na szczeblu unijnym.

3. Komisja dąży do wykorzystania potencjalnej synergii między poszczególnymi tematykami europejskich lat poprzez ocenę osiągnięć, monitorowanie utrzymujących się rozbieżności oraz przedstawienie w odpowiednich przypadkach danych statystycznych, zapewniając w ten sposób skuteczną realizację celów lat europejskich.

4. Komisja wdraża niniejszą decyzję na szczeblu unijnym.

Artykuł 5

Przepisy finansowe

1. Środki o zasięgu unijnym, o których mowa w części A załącznika, są przedmiotem zamówień publicznych lub otrzymują dotacje z budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

2. Środki o zasięgu unijnym, o których mowa w części B załącznika, mogą otrzymywać dotacje z budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

Artykuł 6

Współpraca międzynarodowa

W celu realizacji działań Europejskiego Roku Obywateli Komisja może współpracować z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, w szczególności z Radą Europy.

Artykuł 7

Ochrona interesów finansowych Unii

1. Podczas realizacji działań finansowanych na mocy niniejszej decyzji Komisja zapewnia ochronę interesów finansowych Unii przez stosowanie środków zapobiegających nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, poprzez skuteczne kontrole oraz odzyskiwanie nienależnie wypłaconych kwot, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości – przez stosowanie skutecznych, proporcjonalnych i odstraszących sankcji. Komisja może przeprowadzać kontrole i weryfikacje na miejscu w ramach niniejszej decyzji, zgodnie z rozporządzeniem (Euratom, WE) nr 2185/96. Jeżeli jest to niezbędne, dochodzenia są przeprowadzane przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1073/1999.

2. W przypadku działań Unii finansowanych na mocy niniejszej decyzji pojęcie „nieprawidłowości”, o którym mowa w art. 1 ust. 2 rozporządzenia (WE, Euratom) nr 2988/95, oznacza jakiegokolwiek naruszenie przepisów prawa unijnego lub zobowiązań umownych, wynikające z działania lub zaniechania ze strony podmiotu gospodarczego, które spowodowało lub mogło spowodować szkodę w ogólnym budżecie Unii Europejskiej w postaci nieuzasadnionej pozycji wydatków.

3. Komisja obniża kwotę pomocy finansowej, zawiesza pomoc lub odzyskuje kwotę pomocy przyznanej na dane działanie, jeżeli stwierdzi nieprawidłowości, w szczególności postępowanie niezgodne z postanowieniami niniejszej decyzji, postanowieniami decyzji indywidualnej lub umowy dotyczącej przyznania danego wsparcia finansowego, lub jeżeli okaże się, że bez zgody Komisji działanie zostało istotnie zmienione w sposób, który jest niezgodny z jego charakterem lub warunkami jego realizacji.

4. Jeżeli nie dotrzymano terminów lub jeżeli stan realizacji danego działania uzasadnia jedynie część udzielonego wsparcia, Komisja zwraca się do beneficjenta o przedstawienie uwag w określonym terminie. W przypadku gdy beneficjent nie udzieli satysfakcjonującej odpowiedzi, Komisja może anulować pozostałą pomoc finansową i zażądać zwrotu wypłaconych kwot.

5. Wszelkie nienależnie wypłacone kwoty są zwracane Komisji. Do wszelkich kwot, które nie zostaną zwrócone we właściwym czasie, zgodnie z warunkami określonymi w rozporządzeniu finansowym, doliczane są odsetki.

Artykuł 8

Monitorowanie i ocena

Do dnia 31 grudnia 2014 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów sprawozdanie na temat wykonania, wyników i ogólnej oceny inicjatyw przewidzianych w niniejszej decyzji. Sprawozdanie to posłuży za podstawę przyszłych strategii politycznych, środków i działań Unii w tej dziedzinie. W oparciu o doświadczenia zdobyte w ramach Europejskiego Roku Obywateli, w sprawozdaniu tym przedstawia się również koncepcje i najlepsze praktyki na rzecz lepszego informowania obywateli o przysługujących im prawach, również po zakończeniu Europejskiego Roku Obywateli.

Artykuł 9

Wejście w życie

Niniejsza decyzja wchodzi w życie trzeciego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuł 10

Adresaci

Niniejsza decyzja jest skierowana do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 21 listopada 2012 r.

W imieniu Parlamentu

Europejskiego

M. SCHULZ

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. D. MAVROYIANNIS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK

ŚRODKI, O KTÓRYCH MOWA W ART. 3

Co do zasady, realizacja Europejskiego Roku Obywateli będzie się koncentrować wokół szerokiej ogólnounijnej kampanii informacyjnej, która może być uzupełniana działaniami prowadzonymi przez państwa członkowskie. W działania unijne i w działania krajowe może również angażować się społeczeństwo obywatelskie, posiadające znaczne doświadczenie w danej dziedzinie, i inne zainteresowane podmioty, aby każdy kluczowy podmiot miał poczucie odpowiedzialności. Realizacja będzie prowadzona przy użyciu następujących środków:

A. BEZPOŚREDNIE INICJATYWY UNII

Finansowanie przyjmie co do zasady formę bezpośredniego zakupu towarów i usług w ramach istniejących umów ramowych. Część finansowania można przeznaczyć na świadczenie usług językowych (tłumaczenia pisemne, tłumaczenia ustne, informacje wielojęzyczne, także w języku migowym i w języku Braille'a).

Kampanie informacyjne i promocyjne, w tym:

- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów audiowizualnych i drukowanych, które odzwierciedlają treść określoną w art. 2,
- organizowanie wydarzeń medialnych i forów wymiany doświadczeń i dobrych praktyk,
- podejmowanie działań służących promowaniu osiągniętych wyników oraz zwiększaniu widoczności programów, planów i inicjatyw unijnych przyczyniających się do realizacji celów Europejskiego Roku Obywateli,
- utworzenie portalu informacyjnego na stronie internetowej Europa (http://europa.eu/index_pl.htm), na którym znajdują się informacje dotyczące działań realizowanych w ramach Europejskiego Roku Obywateli,
- umieszczenie informacji na temat Europejskiego Roku Obywateli w biuletynach, broszurach, materiałach informacyjnych i na stronach internetowych instytucji i stowarzyszeń edukacyjnych, organizacji pozarządowych i związków zawodowych.

B. WSPÓŁFINANSOWANIE INICJATYW UNII

Do współfinansowania działań w ramach Europejskiego Roku Obywateli mogłyby być wykorzystywane takie unijne programy jak „Europa dla obywateli” na lata 2007–2013. Inne programy, takie jak program szczegółowy „Prawa podstawowe i obywatelstwo” na lata 2007–2013 objęty programem ogólnym „Prawa podstawowe i sprawiedliwość”, będą służyły informowaniu o prawach obywateli Unii jako priorytetowym kryterium dotyczącym projektów.

C. INICJATYWY NIEOBJĘTE UNIJNĄ POMOCĄ FINANSOWĄ

Unia udzieli inicjatywom organizacji publicznych lub prywatnych wsparcia o charakterze niefinansowym, np. pisemnej zgody na wykorzystanie specjalnie opracowanego logo Europejskiego Roku Obywateli oraz innych materiałów dotyczących Roku, jeśli organizacje te zagwarantują Komisji, że inicjatywy zostaną zrealizowane w 2013 roku oraz że najprawdopodobniej w istotny sposób przyczynią się one do osiągnięcia celów Europejskiego Roku Obywateli.
